

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: Olle Thulin
 Härad: ALBO Adress: _____
 Socken: RÖRUM Berättat av: P. Nilsson
 Uppteckningsår: 1929 Född år 1863 i Vik, Rörum

Uppteckningen rör _____

Viks fiskeläge: ålderman. m.m.

Fastlagsgille. - Byangelägenheter. 1-3

Majrisa

4-5

Landskap: Skåne Socken: Rörum

Fullständigt namn: Nilsson, Per

Född den år 1863 på Vik
(gård eller by)

i
(socken och landskap)

Yrke: Fiskare Bisyssla:

Bosatt å följande platser: har varit ute och seglat några år.
(socken, landskap, tid)

Bor nu No 27 Vik.
(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: född

Moderns namn: född

Sedan huru länge är slakten känd: a) fädernet? b) mödernet?

Närmare upplysningar om slakten: Gammal fiskaresläkt.
(t. ex. inflyttning, yrken m. m.)

Sagesmannens barndom:
(el. upptecknarens) (sysselsättning, syskon)
skolgång

Läsning:
(böcker, tidningar m. m.)

Resor:

Har sagesmannen sina hågkomster efter vissa personer? Vilka?
(el. upptecknaren)

Deltagande i föreningslivet:

Förtroendeuppdrag: Har varit ålderman.

Övriga upplysningar: Per Nilsson följer noga med vad som händer och
sker och kan ge besked om allting. Folket kallar honom därför
professorn på Vik.

Död den Ant. av
(år och dag)

Dessa uppgifter ha insänts av:
(namn och fullständig adress)

år

Per Nilsson

Vik. Född 1863, nr 27. Vik.

*Av gammalt fiskeristads
"Profession på Vik."*

2500

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Viks Fiskeläge.

På Viks gamla fiskeläges horn var en stål-trådsbygel. På den hängde knävlar/små plåtbrickor med nummer och namn lika många som det fanns fiskare/. När det så tutades tillgemensamt arbete nere vid hamnen, gick åldermannen och kontrollerade om alla voro med. Saknades någon, så antecknades det på hans knävling. Böterna indrevos sedan vid nästa fastlagsgille. De indrevos av ställsbröderna, och böterna tillfullo hamnkassan. De varierade mellan 1 daler, 1 plåt. Den som ej betalade böterna, fick igen det, när det blev storm. Då fick han ingen hjälp att dra upp båten på land. När en påg, som skulle bli fiskare fyllt 16 år, fick han börja betala till hamnkassan. 1,50 om året. till att börja med, och då han fyllt 18 år 2 kr. om året. Då var han också delägare i det hela. När det tutades i hornet, samlades alla fiskare vid samlingsstenen på gaden. En sten låg där förr och en liten stod upprest. Nu har dessa blivit borttagna. Den stora händelsen var fastlagsgillet.

Fastlagsgillet.

Detta gille var alltid måndagen efter fast-

2500

2.

-lagssöndag. Då samlades alla hos den av åldermännen, som hade största stuan. Gillet började vid 10 tiden och höll på till fram på eftermiddagen. De gamle gubbarna berättade om sina äventyr från sjön, och alla de yngre lyssnade. På alla fastlagsgillen, som jag minns, byggde de om hamnen och pratade och bestämde en massa. Men det blev sällan mer. Var det någon från Vik, som gift sej under året, fick han betala 1/4 tunna öl vid fastlagsgillet. Om en kvinna gift sej med en karl från annat samhälle, fick han ge 1/2 tunna öl till gillet. Stållsbröderna, som voro sex, fingo bidraga till gillet med 1/2 stop brännvin var. Längre fram förvandlades ölafjärdingen till 3 kr. Stållsbrödernas brännvin blev med tiden 50 öre. Det var en del, som inte ville suppa så alla sågo det. Förr i tiden varade gillet i två dagar. Första dan var det förhandlingar om hamnen. Andra dan betalades gåsapengar. Alla hade gäss, men det fanns bara en gåse, och den som höll honom fick havre av de andra. Andra dan var det alltid ett muntert liv, och ofta blev det slagsmål då. En del hade för sej, att de skulle äta en spickesill dagen föfot, så de kunde dricka bra. Nu för tiden vet man knappt av att det är fastlagsmåndag en gång. På gillet valdes två åldersmän för ett år. Den sysslan gick i tur och ordning, så alla blevo det. Vidare valdes sex stållsbröder. Deras uppgift var att gå skorstenssyn och att indriva böterna. Det gick också omkring på de olika matlagen. Då fiskarna blivit 60 år, blev de befriade från avgiften till hamnkassan och behövde ej heller vara åldersmän eller stållsbröder. Pågarnas avgift till hamnkassan kallades byxepengar. Hos en av åldersmännen förvarades hornet,

och han skulle alltid blåsa i det då byn skulle samlas. Hamnkassan för förvarades hos äldermännen och andra handlingar, som voro gemensamma.

1 ste maj. Här fanns också 8 bönder i Vik. 1 ste maj gingo de omkring och lagade gårdarna. När de gjort detta, blev det gille i en av gårdarna. Då staddes en vångagömmare för året. Han skulle vakta, så att inte fiskarepågarna kommo ut i ärtalanden, och vidare skulle han se till att kreaturen ej gingo över. Vi pågar voro så rädda för honom, och en lång tid hade de en gammal, som brukade ha gevär med sej. Han hade visst en 25 kr. i lön. Så hade de en gemensam fårahöre. Han hade 15 kr och litet ull. Han fick gå omkring och hämta litet ull på vart ställe, då fåren klippts. Fårahören åt lika många dar på var gård, som de hade får. Bönderna voro så få, och de hade ingen gemensam kassa och inga böter.

X
Majvisan, som den sjöngs på Vik 1929.

1. God afton om ni hemma är
maj är välkommen.
Föflåt oss om vi väcker er,
maj är välkommen.
2. Låt hönan värpa ägg på fat
till pannekaga, äggamad.
3. Skogen har en gröner hatt,
har han ingen, så har han haft.
4. Den lilla lärkans ljuva klang
går upp i skyn med maj i sång.
5. Giv mjölk och smör och honung söt,
bovede till bovede gröt.

Nu få de gåvan, pengar och ägg och tacka.

2500

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5

6.0 tack ,o tack det ska ni ha
för gåvan den var ganska bra.

7. Nu sätta vi maj uti ert tak,
det få ni se i morgon dag.

8. Nu lyfta vi alla på vår hatt
och säga er ett ömt godnatt.